

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli d. 25 Febr. 1870, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om begränsning till viss tid af de förmånsrätter, som omförmälas i 47 Kap. 40 och 41 §§ Handels-balken.

Sedan i 9 § af 17 Kap. Handels-balken den förmånsrätt blifvit bestämd, som tillkommer fordran intecknad i gäldenärens fasta egendom, så innehålla de ifrågavarande 10 och 11 §§, sådana dessa lagrum lyda i Kongl. Förordningen den 8 Oktober 1861, följande stadganden:

”10 §. Sedan tages omyndigs fordran hos föräldrar eller förmyndare ut. Äro förmynderskap flera; ege de omyndige sig emellan lika rätt.

11 §. Derefter skola, utan förmånsrätt sig emellan, gäldas: kyrkors, fattigkassors och socknemagasiners fordringar hos deras föreståndare; Kronans, Rikets Ständers, städers och allmänna af Konungen stadfästade kassors, penningeverks och inrättningars fordringar hos de tjänstemän, som äro satte att deras inkomster uppbära, för hvad af sådan uppbörd hos dem innestår; så ock fordringar i öfrigt hos Kronans embets- eller tjänstemän för egendom, som desse, i och för embete eller tjänst, emottagit.”

I afseende å dessa stadganden har Herr *P. Walberg* uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 166) anmärkt, att frågan om den tid, under hvilken de genom samma stadganden bestämda förmånsrätter skola efter förmynderskaps- eller uppbördsman-befattnings upphörande anses fortvara, vore ett ofta återkommande tvisteämne, hvilket olika bedömdes, i det somliga domstolar, med hänsigt till 23 Kap. 4 § Ärfda-balken, inskränkte denna tid till ett år, under det att andra deremot icke ville härutinnan medgifva någon tidsbegränsning. Och då, med frånvaron af bestämdt stadgande i detta afseende, den sistnämnda åsigten torde böra antagas såsom med gällande lag mest förenlig, men ett sådant förhållande, — hvarmed bevis om

frihet från förmynderskap eller uppbördsmannabefattning måste fränkännas nästan all betydelse — medförde, utom andra olägenheter, äfven den att undergräfvade det förtroende för fastighetsinteckningar, hvars befrämjande vore genom ofvanberörda Kongl. Förordning företrädesvis åsyftadt, funne motionären sig föranlåten hemställa, »att Riksdagen må åt Lag-Utskottet uppdraga att utarbete och till Riksdagen inkomma med förslag till lagstadgande, hvarigenom ifrågavarande förmånsrätt till viss tid begränsas»; föresläende motionären att stadgandet måtte erhålla följande lydelse: »Har sådan fordran, som uti 10 och 11 §§ omförmäles, hos förmyndare eller redogörare, efter det befattningen upphört, inestått ett år, utan att kraf blifvit genom lagligen delgifven stämning eller lagsökning anställt, vare den uti nämnda §§ stadgade förmånsrätt förfallen.»

I samma ämne, så vidt fråga är om förmånsrätt för omyndiges hos förmyndare inestående medel, har Herr *C. G. Berg* genom en likaledes inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 234) föreslagit, »att Riksdagen ville för sin del besluta ett lagstadgande i den syftning, att den som blifvit myndig eller till förmyndare i annans ställe förordnad, men försummat att inom ett år derefter taga eller genom laga rättegång fordra fullständig redovisning, måtte för hvad af fordringen kunde komma att hos den afgångne förmyndaren eller i dess bo inestå längre än ett år efter denna tids förlopp, anses förlustig den förmånsrätt lagen nu tillerkänner omyndigs medel.»

Lag-Utskottet, hvars yttrande öfver dessa framställningar påkallats, har funnit dem vara af beskaffenhet att bära i ett sammanhang behandlas; och hvad således först angår den för begge motionerna gemensamma frågan om förmånsrätt för medel inestående hos förmyndare, så kunde en lagförändring i angifna syftningen tilläfventyrs finnas lämplig, så vida förmynderskapsväsendet vore på ett tillfredsställande sätt ordnad; men som detta ännu icke skett, synes en sådan förändring för närvarande ej bära åvägbringas. Genom åberopade Kongl. Förordningen den 8 Oktober 1861 bortogs den företrädesrätt till betalning, som 1734 års lag tillerkände barnaarf framför inteckning, der förmynderskapet tillkommit före inteckningen, och omyndigs fordran hos föräldrar eller förmyndare erhöi plats i förmånsrättsordningen näst efter inteckning. Men samtidigt härmed vidtogos andra åtgärder till betryggande af de omyndiges rätt, nemligen genom införandet af den kontroll å förmyndarevården, hvarom föreskrifter finnas meddelade i Kongl. Förordningen den 24 September samma år. Enär denna sednare författning är afsedd egentligen att utgöra endast öfvergångsstadgande för ett fullständigare ordnande af förmyndareväsendet, ligger det i sakens natur, att en vidare utveckling af lagstiftningen i denna del är af behovet påkallad. Också har Riksdagen genom underdånig skrifvelse den 13 Maj nästlidet år, med uttalande af den åsigt, att för hvarje domskrets eller annat lämpligt område borde tillsättas en af skicklige och vederhäftige personer bestående nämnd, till hvilken förmyndaren hade att

att aflemna myndlingarnes medel, för att af nämnden handhafvas och utlånas, på sätt samma skrifvelse närmare innehåller, hos Kongl. Maj:t anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes, med afseende å behovet af betryggande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges medel, taga i nådigt öfvervägande, huruvida lämpliga bestämmelser i nyssberörda syftning må kunna meddelas, samt i sådant fall låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet.

Behöfligheten af förmånsrätt för omyndiges fordran hos föräldrar eller förmyndare är i väsentlig mån beroende på utgången af berörda fråga, hvars lösning antagligen leder derhän, att denna förmånsrätt utan olägenhet må kunna antingen helt och hållet afskaffas eller åtminstone, på sätt motionärerne föreslagit, till tiden begränsas. Vid sådant förhållande anser Utskottet föreslagna förändringen för närvarande icke lämpligen böra genomföras.

Beträffande den förmånsrätt, som är tillerkänd kronan, kyrkor, allmänna kassor m. fl. för fordringar hos uppbördsmän och föreståndare, så lærer behovet af ifrågakälda förändringen ej vara af erfarenheten ådagalagd; ty det torde vara ytterst sällsynt, om det ens någonsin inträffar, att så beskaffade fordringar någon längre tid utan utsökningsåtgärd lemnas inestående hos en uppbördsman eller föreståndare, som afträdt från sin befattning. Den noggrannare kontroll, som i afseende på dylika medel eger rum, fordrar ovilkorligen att dessa fordringar utan dröjsmål utkrävas.

På grund häraf, får Utskottet vördsamt hemställa,

att ifrågakävarande motioner ej må till någon Riksdagens åtgärd föränleda.

Stockholm den 25 Februari 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservation:

Af Herr Grefve *Mörner*: »Då jag, lika med motionärerne, anser någon tid böra bestämmas, hvarinom för myndig vorden person rättigheten att för hos sin forдне förmyndare inestående medel åtnjuta förmånsrätt inskränkes, kan jag för min del icke biträda det slut, hvaruti Utskottet stadnat.»